HONEYCOMB 3/3 (October 2002): 61–79

Translating for Understanding

Russell H. BOWERS, Jr.

"We have here indeed what may very probably be the most complex type of event yet produced in the evolution of the cosmos."[1] What is this most complex of events? The replication of the DNA molecule? The interaction of subatomic particles? The courtship ritual of a rare jungle bird?

No, it is translation. So many obstacles threaten the process!

Communication consists of one person with an idea trying to replicate that idea—with all its particularities and nuances—in the mind of another. His idea bears neither size, shape, nor weight, but consists only of a flickering mental image. So the speaker must choose codes called "words" to represent it. Depending on how vivid his idea, and how vast his vocabulary and precise his syntax, he may or may not choose appropriate words. Then he must shape with his mouth the words chosen in his mind. But sometimes words stumble as they step

---

[1]I. A. Richards, "Toward a Theory of Translating," in *Studies in Chinese Thought*, ed. Arthur F. Wright (Chicago: University of Chicago Press, 1953), 250.

over tongue and teeth. Thus the words spoken may not match the words chosen.

Next, the hearer must take in precisely what the speaker has sent out. But if a sudden noise interrupts or the hearer's attention wanders, he might miss what was said. "Three" may be heard as "tree" or "free" or "thirty." Even if the correct word is heard, the hearer may assign a different meaning to it. If I say "blue," what do you see? Pale blue like in the sky along the horizon? Royal blue? Navy? Slate? Do abstracts like "love" or "generosity" mean the same to all people?

Richards proposes a schematic to represent communication in *one* language:

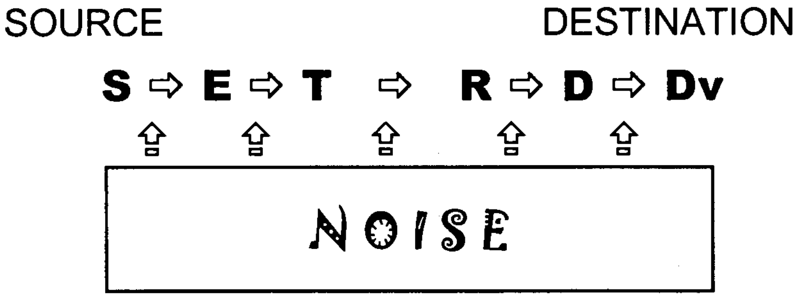

S—SELECTOR
E—ENCODER
T—TRANSMITTER

R—RECEIVER
D—DECODER
Dv—DEVELOPER

Translation requires at least *two* of these processes in order for communication to succeed. The translator serves as Destination for the Source Language utterance, and then as the Source for the Target Language utterance. Obviously there are many opportunities for "noise"—imprecision and misunderstanding—to enter and derail the process.[2]

---

[2]Ibid.

Because of such difficulties Heidegger despaired of even the possibility of translation.[3] Some biblical translators inquire whether certain texts can be translated correctly because of "obligatory categories" in the receptor languages absent from the biblical languages.[4] Even if translation *is* possible, none generates the impact of the original.

> . . . the work of translation is just like chewing food that is to be fed to others. If one cannot chew the food oneself, one has to be given food that has already been chewed. After such an operation, however, the food is bound to be poorer in taste and flavor than the original.[5]

Be that as it may, Christians must translate. If the church is to disciple all nations as Jesus commanded, and if representatives from every language are to enjoy the Kingdom, the word originally sounded in Hebrew, Aramaic, and Greek must echo in Khmer, Angave, and English.

Basic Approaches

But how do we make that happen? In what ways must the translation mirror the original? What rules govern the process?

---

[3]Allan Bloom, *The Closing of the American Mind* (New York: Simon and Schuster, 1987), 54. By contrast, some claim that one book—the Bible—was "made to be translated." William Muir, *Our Grand Old Bible*, 2nd ed. (London: Morgan and Scott, 1911), 233, says, ". . . the record has shown how truly the Bible is a book made to be translated. As has been well said, the Bible of all books loses least of its force and dignity and beauty by being translated into other languages wherever the version made is not erroneous." But he offers no objective data to substantiate this assertion.

[4]Roger L. Omanson, "Can You Get There from Here? Problems in Bible Translation," *Christian Century* 105 (June 22–29, 1988):605f.

[5]Kumarajiva, fifth-century A.D. translator of Buddhist texts into Chinese, cited in Fung Yu-Lan, *A Short History of Chinese Philosophy*, ed. Derk Bodde (New York: Macmillan, 1948), 15. Robert Henry Robins, "Language," in *Encyclopaedia Britannica*, 15th ed., says that almost invariably in translation something of the author's original intent is lost.

All translation should convey into the receptor language the literal *meaning* of the original. An English translation should therefore produce in my mind the same picture that comes to yours when you read the Khmer original. Thus when we describe one translation as "literal" we are not referring to *meaning*, since *all* translation should convey the literal *meaning* of the original document. However, not all translation transfers the *form* of the first to the second. That is, the word order and grammar may differ. In fact, very often they *must* differ!

There are two basic approaches to translation. The first, the "literal" approach (a poor title since, as mentioned above, *all* good translation seeks to be literal in meaning), seeks to preserve the linguistic *form* of the source language. The second, or idiomatic approach, attempts to convey the literal *meaning* of the original in a linguistic *form* natural to the receptor language, regardless of whether that form parallels the form of the source. These two basic approaches give rise to four types of translation—the highly literal, the modified literal, the idiomatic, and the unduly free. These lie along a continuum with no sharp lines of demarcation between them. Of these, only the modified literal and the idiomatic are acceptable.[6]

A problem with a highly literal translation is that, though it may accurately duplicate the vocabulary and syntax of the original, the translation conveys muddles or no *meaning* to the reader. Any translation that the translator wants the readers to understand should be pro-

---

[6]John Beekman and John Callow, *Translating the Word of God* (Grand Rapids: Zondervan, 1974), 19–21. Mildred L. Larson, *Meaning-Based Translation: A Guide to Cross-Language Equivalence* (New York: University Press of America, 1984), 17, sees seven types of translation in the continuum—very literal, literal, modified literal, inconsistent mixture, near idiomatic, idiomatic, and unduly free. The translator's goal, according to Larson, is to produce an idiomatic translation. The need for naturalness of expression was recognized by Hans-Georg Gadamer, *Truth and Method*, ed. Garrett Barden and John Cumming (New York: Continuum, 1975), 358: "But no text and no book speaks if it does not speak the language that reaches the other person." Most sources agree that, to generate maximum impact, a translation should not *sound like* a translation.

duced according to the "absolute rule that translation occurs not between words but between meanings."[7]

Centuries ago Aquila translated the Hebrew Old Testament into Greek, trying to reflect every detail of the original in his translation. The result was that he carried "Hebraism to an extreme, turning the Hebrew literally into Greek in defiance of Greek idiom."[8] Consequently his translation "violates" Greek grammar and terminology.[9] The "mechanical and tortured literalness"[10] of Aquila's work and its often unintelligible Greek[11] suggest that it was never intended for popular use. Instead it aided teachers who already knew Hebrew, and served in an interpretive rather than a literary role.[12] If it is true "that translation occurs . . . between meanings" then perhaps what Aquila produced was not a translation. Highly literal renderings baffle the reader, obscure the message, and make the work seem ridiculous, obviously foreign, and of little relevance.[13]

A highly literal translation is unacceptable because it conveys little meaning, or because it sounds unnatural. An unduly free translation, on the other hand, fails because it changes the source data. Nowlin criticizes the English *Living Bible* because Taylor was too free with the original, allowing historical, theological, and lexical distortions to sully the work.[14] Taylor's "translation" is understandable to the English

---

[7]Jacques Barzon and Henry F. Graff, *The Modern Researcher*, 4th ed. (San Diego: Harcourt Brace Jovanovich, 1985), 350.

[8]F. G. Kenyon, *The Text of the Greek Bible*, 3rd ed., rev. and aug. A. W. Adams (London: Duckworth, 1975), 19.

[9]Sidney Jellicoe, *The Septuagint and Modern Study* (Oxford: Oxford University Press, 1968), 314.

[10]Frank Moore Cross, Jr., *The Ancient Library of Qumran and Modern Biblical Studies*, The Haskell Lectures 1956–1957, rev. ed. (Garden City, New York: Anchor, 1961), 180, n. 26.

[11]Jellicoe, *Septuagint*, 108.

[12]Ibid., 77.

[13]Beekman and Callow, *Translating*, 26, 30.

[14]Gene Nowlin, *The Paraphrased Perversion of the Bible*, ed. D. A. Waite (Collingswood, New Jersey: The Bible For Today, 1974).

reader (unlike Aquila for the Greek reader), but it distorts the meaning of the original.

Dynamic Equivalence

The safe course for translation lies between these extremes, employing the strengths and abandoning the weaknesses of each. The *data* of the source document must be retained, but the linguistic *forms* by which that data is conveyed may be altered to fit the patterns of the receptor language. While retaining faithfulness to the *content and intent* of the original, we may abandon formal equivalence in *structure* and opt for dynamic equivalence.

This attention to the response of the reader of the translation, rather than on reproducing the form of the original, has been called a "new focus" in translating.[15] But it is not entirely new, since Jerome (c. 347–419), Luther (1483–1546), and Dolet (1509–46) all advocated altering *form* to convey correct *meaning*.[16] Rebutting the accusation that he had mistranslated a letter, Jerome laid down the principle that "in translating from the Greek . . . I render sense for sense and not word for word."[17] However, though the "new focus" is not entirely new, its recent development does parallel the evolution of the new hermeneutic, with its emphasis on the existential concerns and response of the interpreter.

---

[15]Eugene Nida and Charles R. Taber, *The Theory and Practice of Translation*, Helps for Translators, vol. 8 (Leiden: Brill, 1974), 1.

[16]Eugene A. Nida, *Toward a Science of Translating* (Leiden: Brill, 1964), 12–16.

[17]Jerome, Letter 57 "To Pammachius on the Best Method of Translating," in *St. Jerome: Letters and Select Works*, vol. 6 of *A Select Library of Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church*, 2nd series, trans. with a Prolegomena and Explanatory Notes under the editorial supervision of Philip Schaff and Henry Wace (New York: The Christian Literature Co., 1893), 5. The deleted words are the parenthetical "except in the case of the holy scriptures where even the order of the words is a mystery". Jerome's exception is unfortunate and should be disregarded.

Dynamic equivalence promotes *contextual* consistency in word choice over *verbal* consistency.[18] Contextual consistency means making each translation of a word fit its context, though that may entail using different words or phrases, depending on context, to translate any one word from the original. This approach excels verbal consistency because the ranges of meaning for words in different languages do not overlap. The English word "know" cannot consistently be translated by the same Khmer word. To know how to do something is *jeh* plus the verb; to know a person requires *skoal*. Therefore to correctly translate the English sentence, "I know Tom, and Tom knows how to fix your problem," requires both *skoal* and *jeh* for the one English word "know." We must insist on contextual rather than verbal consistency if translation is to succeed.

This seems quite obvious. But dynamic equivalence goes beyond this to evaluate the total impact of a translation upon the reader. Traditionally, a translation was assessed by comparing the original and the translated *texts*. If the formal and meaningful structures of the two corresponded, the translation was considered faithful. However, dynamic equivalence inquires whether a translation's readers respond in a manner similar to the way the original readers did. This response includes both intellectual comprehension as well as a sense of the text's relevance and motivation to react to it. That is, a good translation embodies an informative function (communication of data), an expressive function (communication of feeling), and an imperative function (communication of a need to respond). The faithfulness of a translation depends upon its ability to elicit the same response as the original.[19]

The Need to Understand

Before further assessing the value of dynamic equivalence, let us recall that *God meant the Scriptures to be understood.* Amazingly,

---

[18]Verbal consistency is the goal of the extremely literal (and quite unreadable) *Concordant Literal New Testament* (Saugus, California: Concordant Publishing Concern, 1966), whose title page boasts that "each word of [the Original] is given a standard exclusive English rendering."

[19]Nida and Taber, *Theory and Practice*, 22–28.

not all accept that fact, even though the Bible asserts its own perspicuity. Its last book is called the Revelation ('Ἀποκάλυψις). By its very title, then, the book is an unveiling, a disclosure, a making plain; not an obfuscation or muddling.

> Now what I am commanding you today is not too difficult for you or beyond your reach. It is not up in heaven, so that you have to ask, "Who will ascend into heaven to get it and proclaim it to us so we may obey it?" Nor is it beyond the sea, so that you have to ask, "Who will cross the sea to get it and proclaim it to us so we may obey it?" No, the word is very near you; it is in your mouth and in your heart so you may obey it.[20]

Christ berated both friend and foe who did not understand the scriptures, implying that they should have grasped them.[21] Even where the intent of a passage is to withhold truth from an unbeliever, it does so not because the language itself is obscure. Rather, it is the spiritual significance of the simple sayings that is withheld.[22] Ezra's reading of the Law so the people could understand resulted in repentance, obedience, and joy.[23]

The fact that the Bible is God's *word* implies that its divine author intended communication and understanding, not rote, mechanical preservation of grammatical form. Viewing God's word this way neither flows from nor results in a weakened doctrine of inspiration. But it is evident from both the nature of the text and the history of its transmission that God cares more that the central message be conveyed from generation to generation than that every word and form of the original always be known with certainty. We possess no biblical autographs; if we did some would doubtless worship them as Israel did the bronze snake. Variants and obscurities pepper both the Hebrew and Greek texts. The debate continues between adherents of the majority and critical

---

[20]Deut 30:11–14NIV.

[21]Luke 24:25–27; Mark 12:24.

[22]Matt 13:10–15; 1 Cor 1:18–25; 2:6–10.

[23]Neh 8.

texts. The gospels suggest that Jesus taught chiefly in Aramaic, yet we have no Aramaic originals to tell us "exactly" what he said. The four gospels vary in their portrayal of the same event. The citation of the Old Testament in the New remains a thorny problem. Sometimes writers cite the Masoretic text, sometimes the Septuagint, sometimes neither. What was important was that they convey the sense of the original rather than always its precise words. The conclusion is clear. Although we do not abandon verbal inspiration or minimize scrutiny of the details of the text, we must insist that understanding of, belief in, and obedience to the message constitutes God's main intent in giving us the scriptures. Jesus rebuked those who exercised great agility with the details of the text but failed to grasp its central message.[24]

Dynamic Equivalence and Understanding

If then communication of meaning is the goal of scripture, and the words and forms serve as means to achieve that objective and not as ends in themselves, it is important to determine which translation approach best facilitates communication.

School studies in the United States suggest that people understand modified dynamic equivalence translations better than they do formal equivalence translations. This is true at all grade and I.Q. levels, and even of students who had exclusively used a formal equivalence translation through twelfth grade. Chappell thus recommends that

> Evangelical churches and schools adopt [the NIV] as the standard text of Scripture. To do any less would seem to totally disregard the facts and to knowingly inhibit our children's understanding of the eternal Word of God.[25]

Some people oppose this conclusion and argue that ease of understanding should not take precedence over preserving the formal structures—and even ambiguities—of the original text. Edgar asserts

---

[24]Jn 5:39f.

[25]Dwight Chappell, *A Readability Report on the New International Version* (Grand Rapids: Zondervan, n.d.), 8.

that "accuracy, not ease of comprehension, is the basic goal in translation."[26] But his illustration of simplifying the theory of relativity by restating it as "two times two equals four" misses the point. Edgar cavalierly misstates relativity, whereas good dynamic equivalence translation labors to preserve original meaning. Parunak argues that Christians should not expect the Bible to be easy to understand: spirituality, study and meditation, and teachers and commentaries are necessary. For him a translation philosophy that does not adhere to strict formal equivalence "aims at producing a translation which is clearer than the original, and which short-circuits the God-ordained means of understanding."[27] Sometimes echoes of this philosophy reverberate in Cambodia—"Translation B is for spiritual infants because it is easy to understand; the mature study the more difficult Translation A." The conclusion of this school of thought is that the "formal correspondence or literal translation is generally best suited for sustained and careful study of the Bible."[28]

However, formal equivalence translation may prove *less* accurate than one that modifies linguistic structures in the interest of comprehensibility. This is because the vocabulary or grammar of the original, or the milieu in which it was written, may presuppose awareness of cultural assumptions that the modern reader will miss unless they are explained.[29] Parunak nevertheless argues that ambiguities in the original text should remain ambiguities in the translation, and not clarified through interpretation.[30]

---

[26]Thomas Edgar, "The Word of God or . . . Merely Equivalent?" *Reflections*, Fall 1983, 3.

[27]Van Parunak, "Notes on Translations," 1974 (mimeographed), 7.

[28]Richard A. Taylor, "Philosophies of Bible Translating," *Reflections*, Summer 1985, 4.

[29]See the letter by Rick Speece of Wycliffe Bible Translators in the Appendix.

[30]Parunak, "Notes," 8, says, ". . . understandability is no criterion of accuracy of a translation. In fact, the more understandable a translation is, the more danger there is that the translator has violated the basic principle of translation and said something more clearly than the original did!"

We should, however, observe a distinction between ambiguities intended by the author and inadvertent obscurities resulting from cultural or linguistic naiveté on the part of the reader. To preserve such obscurities is wrong since most authors (particularly the biblical authors) intend to be understood. Generally, the larger context of an obscure phrase helps lift the fog. If not, the translator should attempt in other ways to determine the meaning of the source text rather than simply produce an ambiguous, "literal" rendering. He has at his disposal greater means of determining the author's intent than does the average reader.[31] Thus "it is best at least to make sense in the text and put the scholarly caution in the margin, rather than to make nonsense in the text and offer the excuse in the margin."[32] For example, though some may object to an interpretive translation of 1 Corinthians 7:36–38,[33] it should be remembered that Paul was answering in these verses questions that the Corinthians had posed. Therefore Paul did not intend the text to convey an uncertain meaning or multiple meanings, nor was it received that way by the Corinthians.[34] To translate it vaguely today, then, violates the sense of the original. Only in cases where the author intended to be ambiguous (as, perhaps, in John 3:3, 7, where ἄνωθεν can bear two meanings) should the ambiguity be preserved in translation.

Thus identifying "the love of Christ" as either an objective or subjective genitive would be wrong (p. 7). By this kind of thinking, it would appear that the translation of Luke 20:1f in Frederick C. Grant, *Translating the Bible* (Greenwich, Connecticut: Seabury, 1961), 135, is the style toward which to strive: "And it became in one of the days teaching of him the people in the temple and evangelizing they stood up the high priests and the scribes with the presbyters and they said saying against him, They tell us in such authority these things you do. . . ."

[31]Jean-Dlaude Margot, "Should a Translation of the Bible be Ambiguous?" *The Bible Translator* 32 (October 1981):408–9.

[32]Nida and Taber, *Theory and Practice*, 30.

[33]Thomas Edgar, "Celibates Daughters or Fiancées? An Examination of Translation Techniques in 1 Corinthians 7:36–38," *Reflections*, Summer 1985, 10.

[34]Margot, "Ambiguous?" 410.

Limits to Dynamic Equivalence

Having concluded that dynamic equivalence, with its focus upon the reader as well as upon the text, will result in a more understandable and therefore more accurate translation, we must now determine what limits to place upon this procedure. What barriers should be erected to arrest the drift toward "so great a flexibility in translation that . . . 'communication' becomes an ideal abstracted from the message to be communicated"?[35]

First, translators must maintain fidelity to historical references. Beekman and Callow thus object to Jordon's *Cotton Patch Version of Paul's Epistles*, in which 1 Corinthians becomes "A Letter to the Christians in Atlanta," the things offered to idols in 8:1 becomes working on Sunday, and the Jews and Gentiles of 10:32 becomes whites and Negroes.[36] Carson illustrates the value of retaining faithfulness to historical and cultural references:

> If for instance we replace 'recline at food' or 'recline at table' with 'sit down to eat', we are going to have a tough job imagining how John managed to get his head on Jesus' breast. Preservation of descriptions of what is to us an alien custom, reclining at tables, makes it possible to understand a later action, John placing his head on Jesus' breast.[37]

---

[35]D. A. Carson, "The Limits of Dynamic Equivalence in Bible Translation," *Evangelical Review of Theology* 9 (July 1985):211.

[36]Clarence Jordan, *The Cotton Patch Version of Paul's Epistles* (New York: Association, 1968). See also his *Cotton Patch Version of Luke and Acts* (1969). Such adjustments abound in these works which are "an attempt to translate not only the words but the events. We change the setting from first-century Palestine to twentieth-century America" (*Paul's Epistles*, p. 7). Beekman and Callow's objection may be found on p. 35 of *Translating*. By contrast, Charles H. Kraft in *Christianity in Culture* (Maryknoll, New York: Orbis, 1979), 284f, writes that since such transculterations seek to reach alienated groups of people who are repelled by much that they find in standard translations, these kinds of works "should in many cases be a higher priority than production of even the best kind of translations."

[37]Carson, "Limits," 209.

Second, fidelity to didactic references means that the doctrines of the original must be maintained even should the translator find these objectionable. Nowlin protests against the *Living Bible*'s phrase "as many as wanted eternal life, believed" in Acts 13:48[38] (for ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον), although Alford argues for such an understanding.[39]

Third, incomplete, extraneous, and different information must not intrude into the translation. The *Living Bible* clearly violates this principle in Amos 1:1—"Amos was a herdsman living in the village of Tekoa. All day long he sat on the hillsides watching the sheep, keeping them from straying." When compared to the Hebrew text, this rendering contains significant added and deleted material.

Restating the Goal

These caveats have been placed upon dynamic equivalence translation by its practitioners. Perhaps the theory could be improved by tinkering with its stated objective of producing equivalent *response* on the part of the reader.[40] Is such a response either possible or always desirable? The possibility of evoking equivalent response is questionable because of the historical and cultural distance between the original and translation readers. The desirability is called into question by the situational distance between the two.

---

[38]Nowlin, *Paraphrased Perversion*, 63.

[39]Henry Alford, *The Greek Testament: With a Critically Revised Text, a Digest of Various Readings, Marginal References to Verbal and Idiomatic Usage, Prolegomena, and a Critical and Exegetical Commentary*, rev. Everett F. Harrison (Chicago: Moody, 1958), vol. 2: *Acts, Romans, Corinthians*, 153.

[40]In their Glossary, p. 200, Nida and Taber in *Theory and Practice* begin their definition of dynamic equivalence as follows: "quality of a translation in which the message of the original text has been so transported into the receptor language that the RESPONSE of the RECEPTOR is essentially like that of the original receptors." Carson raises this issue in "Limits," 203–6.

For example, the goal of Paul's writing 1 Corinthians 5 was that the church expel one of its members. Should a translation prompt a church today to expel one of its members where none is living in immorality? The situational differences render the goal of equivalent response undesirable. One of Paul's desired responses to the early chapters of Romans was that Jews not feel superior to Gentiles. Differences between the A.D. 60's in the Roman Empire and the early twenty-first century render such an objective generally unnecessary. These differences may even require a *reverse* reaction—that Gentile Christians not feel superior to the Jews! The response of the Philadelphia church to its letter (Rev 3:7–13) should have been one of encouragement and an attempt to keep on the same track (see v. 11, "Hold on to what you have"). If the Laodicean church had responded the same way, it would have been disastrous.[41]

Carson argues against

> the unwitting assumption that 'response' is the *ultimate* category in translation. Strictly speaking, that is not true; theologically speaking, it is unwise; evangelistically speaking, it is uncontrolled, not to say dangerous.[42]

To focus so much on generating equivalent response that the text is adjusted to generate that response is to fail in translation's chief purpose—the reproduction of the identical meaning of the source document.

Neo-orthodox theology, which views inspiration in terms of the response of the reader more than in terms of the writing of the original document, naturally supports freer translations.[43] While such theology by no means provides the sole impetus toward dynamic equivalence, its pressure in this direction should at least be noted.

---

[41]Obviously the Laodiceans required no translation to read the letter to Philadelphia. The point is simply that it may be wrong to expect different readers to respond similarly to the same message.

[42]Carson, "Limits," 205.

[43]Nida, *Science*, 27.

Downplaying the role biblical scholars play in producing a translation in favor of stylists should bear careful scrutiny.[44] Is content now to be demoted from a priority equal to ease of understanding, to a subordinate position? Do scholars inevitably stutter or drone?

If "equivalent response" is not the desideratum, what is? Perhaps better would be that the reader experience "equivalent grasp of and by the message." "Grasp of" includes apprehension of both the data and the tone of the work. "Grasp by" means that the reader perceives its relevance and senses an urgency to obey it *to the extent that his circumstances parallel those of the original audience.* By making "grasp of and by" the message translation's goal rather than equivalent response, we maintain the proper distance between the original and present readers while still urging a "fusion of horizons."

Summary

In summary, translation is a difficult task, requiring the transference not of lexical and grammatical *forms* into a new language, but the *meaning and dynamics* of the text. Historical and cultural differences mean that translations that promote merely formal correspondence will not accomplish this goal. Understanding is a prime objective of translation, and dynamic equivalence has demonstrated itself more effective in generating understanding.

However, the focus must not rest so exclusively upon the reader that the original is altered to accommodate him or her. If unchecked, the objective of producing equivalent response may encourage that. Therefore the translator should aim at producing a work in which the

---

[44]Eugene A. Nida, "Bible Translation for the Eighties," *International Review of Missions* 70 (July 1981):136f. A better outlook is that of Ernst R. Wendland, "Receptor Language Style and Bible Translation: III: Training Translators about Style," *The Bible Translator* 33 (January 1982):115–16. He proposes that translators themselves be trained in stylistics. Thus lucid style and learned attention to the original can be interwoven from the start as an integral part of the process. "Style is not a jam that can be smoothly spread on after the bread is buttered—it must be applied right from the start of the translation project" (p. 116).

reader experiences equivalent grasp of and by the work. In this way a balance between the demands of text and reader is maintained.

Nida describes two types of Bibles in Thailand. One is an English translation so old that practically no one understands it. Copies of this translation are useful for hotel owners, however, because the mere presence of one in a room deters guests from stealing the linens. The other speaks the language of the people. After reading this latter, a Buddhist abbot agreed to allow each of his monks to receive a copy of "that remarkable book." However, he warned them not to accept one unless they were prepared to lose nights of sleep.[45]

Let us promote scripture translations that cause people to lose sleep, rather than those that merely discourage the pilfering of towels. But let us also encourage translations that do not adjust the message for the sake of supposed "clarity."

---

[45]Ibid., 130.

Appendix

The following is part of a letter, dated 3/30/89, written by Rick Speece. At that time Rick was producing for Wycliffe Bible Translators a New Testament for the Angave people of Papua New Guinea.

Over the past two months eight other translators here in PNG have taken turns joining with two Angave people and myself daily in order to recheck Paul's letters and the book of Acts. This followed several months of checking the same documents with many people at the village of Angai. Now some of you may be wondering, "Why so much checking and rechecking?" Let me try to explain why by putting you in the position of someone reading about events which happened in a culture quite unknown to you. Consider the following story which was translated into English from Inibaloi (a Philippine language) by Lee Ballard.

> "...One of those who found (some of the buried money) was Juan Bejar... They arrived with it at night at his house, and he did 'kapi' for it that night at his house at Salakoban. Yes, it was at his house where he did 'kapi' for it.
>
> "The next morning, as they were eating the head, the new jaw bone fell down. And it was not tilted when it fell but rather it was upright and it was pointing east. When the old women saw it, they said, 'Do it a second time. Perhaps they have regarded it as insufficient.' And yes, Juan did 'kapi' for it a second time."

Now test yourselves to see whether this English translation is meaningful. Answer the following questions:

What is meant by 'kapi'?
Why did they do 'kapi'?
Who were eating the head?
What kind of head or whose head was it?
What fell down?
The jaw bone of what fell down?
From where did the jawbone fall?
What is the significance of the jaw bone's position?

> How did the old women react to what they saw?
> Who regarded what as insufficient?

I suspect that you could not confidently answer many of the questions. Why? Simply because the author told this story to his fellow Inibaloi, who share with him the knowledge of certain cultural facts. Therefore he did not need to make them explicit. Now consider a second translation of the same story.

> "...One of those who found (some of the buried money) was Juan Bejar... They brought it to his house at night, and he **celebrated the feast of** 'kapi' **with a pig as payment to the ancestral spirits**. Yes, it was at his house there in Salakoban that he **celebrated the feast of** 'kapi' for it.
>
> "The next morning, as they were **having the traditional community breakfast following feasts**, the jaw bone **of the pig that had been sacrificed the previous evening** fell down **from the eaves of the house where it is traditionally hung**, and it was not tilted when it fell but rather it was upright, and it was pointing east **where the ancestral spirits are said to live**. When the old women saw it, they **regarded it all as a bad omen and** said, '**Celebrate** "kapi" a second time. Perhaps **the ancestral spirits** have regarded **the pig you sacrificed** as insufficient **payment.**' And yes, Juan celebrated 'kapi' for it a second time."

Did you find the second translation of the story more meaningful than the first? Why? Because cultural information that is necessary for non-Inibaloi speakers to understand the story has been supplied in bold print. Now the second translation is different from the first, but it is the same story simply told in a way that is more meaningful to outsiders.

Now I hope you have a better idea about why we find it necessary to do such extensive checking and rechecking of our translations.

Let's now consider two questions recently asked by consultants checking the Angave translation of the book of Acts. You will recall that in chapter 9 Paul escaped from Damascus by going over the wall in a basket. The translation consultant asked, "How did Paul get into the

basket?" When I translated the question into Angave one of the two ladies with whom we were checking responded, "I don't see how Paul could have gotten into a basket." The other lady replied, "God's Spirit must have made Paul tiny so he could fit into the basket." The ladies' answers were shaped by their culture, for neither has ever seen a basket larger than a 3 gallon bucket. They don't know that in the Middle East they commonly make large baskets into which a full grown man would have no trouble fitting. So we decided to qualify the word "basket" in the Angave translation so that it reads "a very large basket." By making that adjustment we have enhanced the translation so that it communicates the meaning Luke intended his readers to understand.

Later in the same chapter is the story of Dorcas dying and Paul raising her to life again. Verse 37 reads: "...she fell sick and died; and when they had washed her body, they laid it in an upper room." The consultant asked, "Why did they wash her body?" The Angave ladies talked it over between themselves and replied, "We don't know why they washed the body. We don't do that when someone dies. Furthermore we don't lay the body down. We truss it up in a sitting position. We think, however, that they were just following their own customs of what they would do when people die." In the light of that answer we felt that the text communicated meaningfully as translated and needed no adjustment even though the customs are foreign to the Angave.

ការបកប្រែដើម្បីឲ្យគេយល់

លោក រ៉ាស់ស៊ែល បាវទ៊ើស៍

អ្នកនិពន្ធម្នាក់បាននិយាយថា ការបកប្រែ គឺជាប្រភេទនៃព្រឹត្តិការណ៍មួយដ៏ស្មុគស្មាញបំផុតដែលពិភពលោកត្រូវបង្កើតឲ្យមានឡើង ។ មានឧបសគ្គជាច្រើនដែលធ្វើឲ្យរាំងស្ទះនៅក្នុងដំណើរការនេះ ។

ការប្រាស្រ័យទាក់ទងនៅក្នុងភាសាមួយ គឺដូចជាមនុស្សម្នាក់ដែលមានគំនិតមួយ ហើយព្យាយាមចម្លងគំនិតនោះជាមួយគ្រប់ទាំងភាពវិសេសនានា ព្រមទាំងភាពស្រដៀងគ្នានៃពាក្យនោះទៅក្នុងគំនិតរបស់មនុស្សម្នាក់ទៀត ។ ដោយសារគំនិតរបស់គាត់មិនមែនជាវត្ថុរូបីដែលមើលឃើញ ឬចាប់កាន់បានឡើយ ហេតុដូច្នេះហើយបានជាមនុស្សត្រូវជ្រើសកូដ ឬ ពាក្យមកតំណាងឲ្យគំនិតនោះ ។ គាត់អាចជ្រើសរើសពាក្យបានសមរម្យ ឬមិនសមរម្យ គឺអាស្រ័យថា តើគំនិតដែលគាត់មាន និងជំនាញភាសារបស់គាត់វាច្បាស់លាស់ ហើយត្រឹមត្រូវបានកំរិតណា ។ បន្ទាប់មក គាត់ត្រូវបញ្ចេញសម្លេងតាមមាត់របស់គាត់នូវពាក្យដែលបានជ្រើសរើសនៅក្នុងគំនិតរបស់

គាត់ ។ ប៉ុន្តែ ពេលខ្លះមនុស្សមិនអាចនិយាយបានច្បាស់ដូចអ្វីដែលគេគិតឃើញនោះទេ ។

បន្ទាប់មកអ្នកស្តាប់ ត្រូវទទួលយកឲ្យបានច្បាស់នូវអ្វីដែលអ្នកនិយាយបានបញ្ជូនចេញទៅ ។ ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើមួយរំពេចនោះ មានសម្លេងមករំខាន ឬអារម្មណ៍របស់អ្នកស្តាប់រវើរវាយ គាត់អាចបាត់បង់នូវអ្វីដែលគេបាននិយាយ ។ អ្នកនិយាយ ប្រហែលនិយាយថា "ប្រាំពីរ" ប៉ុន្តែអ្នកស្តាប់អាចឮថា "មួយពីរ" ឬ "មកពី" ឬ "អំពី" ក៏ថាបាន ។ ទោះបីជាបានឮពាក្យត្រឹមត្រូវក៏ដោយ ក៏អ្នកស្តាប់អាចកំណត់ជាន័យផ្សេងបានដែរ ។ ប្រសិនបើខ្ញុំនិយាយថា "ពណ៌ខៀវ" តើលោកអ្នកមើលឃើញអ្វី? ខៀវស្លេកដូចជាផ្ទៃមេឃនៅតាមបណ្តោយជើងមេឃ? ខៀវជាំ? ខៀវចាស់? ខៀវខ្ចី? តើពាក្យថា "ស្រឡាញ់" ឬ "សប្បុរស" ជាអរូបនាម មានន័យដូចគ្នាដល់គ្រប់មនុស្សទាំងអស់ ដែរឬទេ?

យើងអាចធ្វើតារាងសន្ទនានៅក្នុងពាក្យមួយតាមមធ្យោបាយ ដូចខាងក្រោមនេះ៖

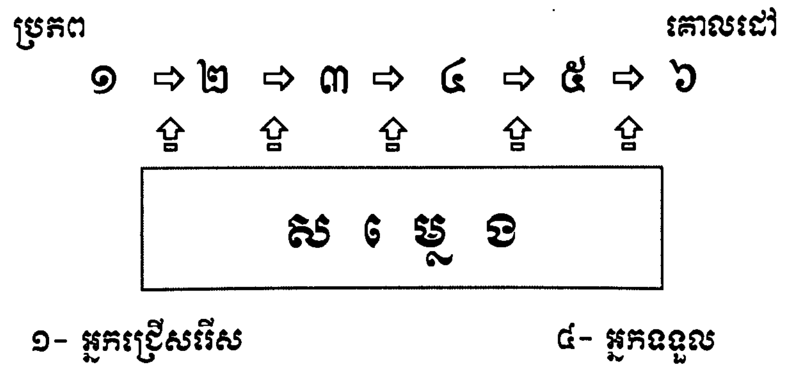

១- អ្នកជ្រើសរើស

២- អ្នកថ្លែងចេញ

៣- អ្នកបញ្ជូន

៤- អ្នកទទួល

៥- អ្នកបកស្រាយ

៦- អ្នកអភិវឌ្ឍន៍

ការបកប្រែលំបាកជាងនេះទៅទៀត ពីព្រោះវាតម្រូវយ៉ាងហោចណាស់ឲ្យមានពីរចំណុចនៅក្នុងដំណើរការទាំងអស់នេះ ។ អ្នកបកប្រែឮអ្វីដែលបាននិយាយនៅក្នុងភាសាទីមួយ ហើយធ្វើជាអ្នកកំណត់ទិសដៅ ។ បន្ទាប់មក គាត់គឺជាប្រភពដើមដល់ភាសាទីពីរ ។ តាមពិតទៅមានហេតុការណ៍ជាច្រើន ដែលរំខានដល់ "សម្លេង" ធ្វើអោយមិនច្បាស់ និងមានការយល់ច្រឡំទៅក្នុងដំណើរការនេះ ។

ដូច្នេះមនុស្សខ្លះមានការភ័យខ្លាច ថាគ្មានអ្នកណាអាចបកប្រែត្រឹមត្រូវនោះទេ ។ ចំណែកឯអ្នកបកប្រែព្រះគម្ពីរខ្លះវិញ តម្រូវឲ្យបកប្រែអត្ថបទព្រះគម្ពីរឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ពីព្រោះភាសារបស់អ្នកអានប្រហែលជាមានច្បាប់វេយ្យាករណ៍របស់គេដែលព្រះគម្ពីរគ្មាន ។ គ្មានការបកប្រែណាមួយដែលអាចរក្សាអត្ថន័យបានឥតខ្ចោះដូចអត្ថបទដើមឡើយ ។ គូម៉ារ៉ាជីវ៉ា (Kumarajiva) នៅក្នុងសតវត្សទី៥ ជាអ្នកបកប្រែគម្ពីរព្រះពុទ្ធសាសនាទៅជាភាសាចិន បាននិយាយថា ៖

> ...ការបកប្រែប្រៀបដូចជាការទំពារអាហារដែលត្រូវយកទៅបញ្ចុកអ្នកដទៃ ។ អ្នកណាដែលគ្មានសមត្ថភាពទំពារអាហារដោយខ្លួនឯង ត្រូវតែកាត់ចិត្តទទួលទានអាហារដែលគេទំពារឲ្យស្រាប់នោះទៅ ។ ទោះជាអាហារដែលគេទំពារឲ្យនោះហាក់ដូចជាមានរសជាតិអន់ជាងអាហារមិនទាន់ទំពារក្តី ក៏អ្នកនោះត្រូវតែទ្រាំលេបចូលពោះដែរ ព្រោះវាគ្រាន់បើជាងអត់ ។

ប៉ុន្តែ ទោះបីជាពិបាកក្នុងការធ្វើឲ្យបានល្អយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏គ្រីស្តបរិស័ទត្រូវតែបកប្រែ ។ ប្រសិនបើក្រុមជំនុំត្រូវបង្កើតសិស្សនៅគ្រប់ជាតិសាសន៍ដូចដែលព្រះយេស៊ូបានបញ្ជា ហើយប្រសិនបើតំណាងគ្រប់ភាសា

ទាំងអស់មានភាពរីករាយនៅក្នុងនគរព្រះ ព្រះបន្ទូលដែលទ្រង់បានផ្តល់ឲ្យតាមរយៈភាសាហេព្រើរ អារាមិក និងក្រិក ត្រូវតែបកប្រែទៅជាភាសាខ្មែរ អង់ហ្គោវ និង អង់គ្លេស ។

មូលដ្ឋាននៃការបកប្រែ

ប៉ុន្តែ តើយើងអាចធ្វើឲ្យការនោះកើតឡើងយ៉ាងណាបាន? តើមធ្យោបាយណាមួយ ដែលធ្វើឲ្យការបកប្រែអាចឆ្លុះបញ្ចាំងនូវភាពដើមរបស់វាបាន? តើច្បាប់អ្វីដែលគ្រប់គ្រងដំណើរការនេះ?

ការបកប្រែទាំងអស់ ត្រូវតែនាំទៅរកភាសារបស់អ្នកទទួលតាមន័យត្រង់ស្របតាមអត្ថរូបដើមរបស់វា ។ ការបកប្រែភាសាអង់គ្លេស ត្រូវតែបង្កើតឡើងនៅក្នុងគំនិតខ្ញុំឲ្យដូចជារូបភាពដដែលនៅក្នុងគំនិតរបស់លោកអ្នកនៅពេលដែលលោកអ្នកអានភាសាដើមរបស់ខ្មែរ ។ ដូច្នេះនៅពេលដែលយើងនិយាយថា ការបកប្រែមួយជាការបកប្រែបែបរក្សាអត្ថរូប គឺយើងមិនសំដៅទៅលើអត្ថន័យនោះទេ ព្រោះគ្រប់ការបកប្រែទាំងអស់ត្រូវនាំទៅរកអត្ថន័យនៃពាក្យនិមួយៗនៅក្នុងឯកសារដើមរបស់វា ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ការបកប្រែទាំងអស់មិនអាចបញ្ជូននូវទំរង់នៃឯកសារទីមួយដល់ឯកសារទីពីរបានដូចដើមសុទ្ធសាធនោះទេ ។ មានន័យថា លំដាប់នៃពាក្យនិងវេយ្យាករណ៍ប្រហែលជាខុសគ្នា ។ តាមពិតទៅ វាតែងតែមានភាពខុសគ្នាជានិច្ច ។

មានរបៀបមូលដ្ឋានពីរក្នុងការបកប្រែ ។ របៀបទីមួយ គឺការបកប្រែបែបរក្សាអត្ថរូប (ឈ្មោះមិនសូវល្អដូចបានប្រាប់ខាងលើរួចមកហើយថាគ្រប់ការបកប្រែដែលល្អ គួរតែស្វែងរកអត្ថន័យរបស់អត្ថរូប) គឺស្វែងរកដើម្បីរក្សាទំរង់ដើមនៃប្រភពភាសារបស់គេ ។ របៀបទីពីរ ឬការបកប្រែបែបសំនួនវោហារ គឺជាការប៉ុនប៉ងស្វែងរកអត្ថន័យរបស់ភាសាដើមមកបកស្រាយក្នុង

ទំរង់ភាសាដែលអ្នកស្តាប់អាចយល់បានដោយមិនគិតថា ទំរង់នោះស្រប ឬមិនស្របទៅនឹងទំរង់នៃឯកសារដើមឡើយ ។ម្យ៉ាងវិញទៀត នៅក្នុងការ បកប្រែតាមសំនួនវោហារ ប្រហែលជាមានការផ្លាស់ប្តូរជំរើសនៃពាក្យ ឬលំដាប់លំដោយនៃពាក្យខ្លះ ដើម្បីធ្វើឲ្យអត្ថបទនោះដូចភាសាកំណើត របស់អ្នកអាន ។ ដើម្បីបង្កើតឲ្យមានឥទ្ធិពលខ្លាំង ការបកប្រែមិនគួរមាន លក្ខណៈដូចជាការបកប្រែឡើយ ប៉ុន្តែគួរមានលក្ខណៈធម្មតាដូចភាសា កំណើតរបស់អ្នកអានផ្ទាល់ច្រើនជាង ។

បញ្ហាមួយក្នុងការបកប្រែបែបរក្សាអត្ថរូបគឺថា ទោះជាវាមានភាព ត្រឹមត្រូវដោយចម្លងពាក្យ និងលំដាប់ពាក្យចំៗពីភាសាដើមក៏ដោយ ក៏ការ បកប្រែអាចនាំទៅរកភាពច្រលំ ឬគ្មានន័យចំពោះអ្នកអានផងដែរ ។គ្រប់ការ បកប្រែណាដែលអ្នកបកប្រែចង់ឲ្យអ្នកអានយល់ ត្រូវធ្វើតាមច្បាប់នៃការបក ប្រែ គឺមិនមែនគ្រាន់តែប្រែពាក្យមួយម៉ាត់ម្តងៗនោះទេ ប៉ុន្តែត្រូវប្រែអត្ថន័យ មួយគំនិតម្តងៗវិញ ។

ជាច្រើនសតវត្សកន្លងទៅហើយ បុរសម្នាក់ឈ្មោះ អគីឡា (Aquila) បានបកប្រែព្រះគម្ពីរសញ្ញាចាស់ពីភាសាហេព្រើរទៅជាភាសាក្រិក ។ ដូច ដែលគាត់បានធ្វើយ៉ាងដូច្នេះ គាត់ព្យាយាមចម្លងគ្រប់ទាំងពាក្យលំអិតពីភាសា ដើមមកក្នុងភាសាបកប្រែរបស់គាត់ ។ លទ្ធផលដែលទទួលបានគឺ ការ បកប្រែរបស់គាត់ជាការបកប្រែពាក្យទល់នឹងពាក្យមកពីអត្ថបទហេព្រើរ ប៉ុន្តែអ្នកអានជនជាតិក្រិកពិបាកយល់ជាខ្លាំង ។ ដោយការបកប្រែមិនត្រូវធ្វើ ឡើងតាមពាក្យមួយម៉ាត់ម្តងៗ តែត្រូវគិតតាមអត្ថន័យវិញនោះ នាំឲ្យការបក ប្រែរបស់លោក អគីឡា ហាក់ដូចជាមិនបានផលអ្វីសោះ ។ ការបកប្រែបែប រក្សាទំរង់ដើមខ្លាំងពេក ដូចជាការបកប្រែរបស់លោក អគីឡា ធ្វើឲ្យអ្នកអាន មិនយល់ ហើយធ្វើឲ្យការងារនោះមានភាពចំឡែក និងមិនប្រាស្រ័យទាក់ ទងបានជាមួយអ្នកអាន ។

ដូច្នេះការបកប្រែបែបរក្សាអត្ថរូបខ្លាំងពេកនោះ មិនអាចឲ្យគេទទួលបានឡើយ ពីព្រោះវានាំមកនូវអត្ថន័យដ៏តិចតួចបំផុត ឬពីព្រោះវាមានលក្ខណៈមិនរលូនដូចភាសារបស់អ្នកអាន ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត វាក៏ជាការបរាជ័យមួយផងដែរដល់ការបកប្រែណាដែលប្រើសេរីភាពហួសពេក ដោយព្រោះមានការផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យពីឯកសារដើម ។ ពេលខ្លះមានគេរិះគន់ដល់ការបកប្រែគម្ពីរអង់គ្លេសមួយ គឺព្រះគម្ពីរដ៏រស់ (The Living Bible) ដោយព្រោះហេតុផលនេះឯង ។ ព្រះគម្ពីរដ៏រស់ (The Living Bible) ជួយអ្នកអានភាសាអង់គ្លេសឲ្យយល់ព្រះបន្ទូលប្រសើរជាងព្រះគម្ពីរភាសាក្រិកដែលលោកអគីឡា បកប្រែ ប៉ុន្តែវាមានការផ្លាស់ប្តូរដល់អត្ថន័យដើមខ្លាំងពេក ។

ការបកប្រែបែបរក្សាអត្ថន័យ

មេរៀនដែលអាចឲ្យជៀសផុតពីគ្រោះថ្នាក់ចំពោះការបកប្រែ គឺយើងមិនត្រូវពឹងផ្អែកទៅលើភាពជ្រុលនិយមទាំងពីរខាងលើនេះទេ ។ យើងគួរតែព្យាយាមយកចំណុចខ្លាំងមកប្រើ ហើយបោះចំណុចខ្សោយរបស់វានីមួយៗចោល ។ ទិន្នន័យនៃឯកសារដើមត្រូវតែរក្សាទុក ប៉ុន្តែអត្ថរូបនៃភាសាដែលទិន្នន័យនាំយកទៅអាចផ្លាស់ប្តូរទៅតាមភាសារបស់អ្នកទទួល ។ នៅពេលដែលយើងព្យាយាមរក្សាដោយភាពស្មោះត្រង់ដល់បរិបទ និងគោលបំណងរបស់វា ក្នុងទំរង់បែបនេះ ការរក្សាអត្ថរូបត្រូវបានបោះបង់ចោល នេះហើយហៅថាការបកប្រែបែបរក្សាអត្ថន័យ ឬសមមូលដ៏មានថាមពល ។

ការតម្រង់ទៅរករបៀបបកប្រែបែបនេះ ឆ្លើយតបដល់អ្នកអានប្រសើរជាងការផលិតទំរង់ធម្មតាថ្មីមួយទៀតរបស់ឯកសារដើម ។ បែបនេះត្រូវបានហៅថា "ការតម្រង់ថ្មី" មួយក្នុងការបកប្រែ ។ ប៉ុន្តែ វាមិនមែនថ្មីសុទ្ធសាធនោះទេ ព្រោះសូម្បីតែលោក យេរ៉ូម (Jerome គ.ស ៣៤៧-៤១៩) លោក លូធ័រ (Luther ១៤៨៣-១៥៤៦) និង លោក ដូឡេត (Dolet ១៥០៩-

១៥៩៦) ក៏បានប្តូរអត្ថរូបដើម្បីឈានទៅរកអត្ថន័យត្រឹមត្រូវ ។ ពេលដែលលោក យេរ៉ូម ត្រូវគេចោទប្រកាន់ថា គាត់បានបកប្រែខុសនូវសំបុត្រមួយ គាត់បានបង្ហាញពីគោលការណ៍របស់គាត់ថា "ក្នុងការបកប្រែពីភាសាក្រិក... ខ្ញុំបកប្រែអត្ថន័យមួយគំនិតម្តងៗ មិនមែនបកប្រែពាក្យមួយម៉ាត់ម្តងៗនោះទេ" ។

ការបកប្រែបែបរក្សាអត្ថន័យ ឬសមមូលដ៏មានថាមពល លើកស្ទួយសង្គភាពដែលក្នុងការជ្រើសរើសពាក្យខ្ពស់ជាងសង្គភាពដែលថ្លែងចេញស៊ីទៅនឹងស្ថានការណ៍ ។ ការរើសពាក្យមានន័យស្មើ មិននៅងាប់ក្រឡាដែលស៊ីទៅនឹងស្ថានការណ៍ មានន័យថា ធ្វើឲ្យការបកប្រែរបស់ពាក្យមួយសមទៅនឹងឃ្លាដែលបានប្រើរួចមកហើយ ទោះបីជាពាក្យនោះអាចជំនួសដោយពាក្យផ្សេង ឬឃ្លាផ្សេងក៏ដោយ គឺយោងទៅតាមស្ថានការណ៍នៃការបកប្រែពាក្យណាមួយចេញពីពាក្យដើម ។ នេះគឺវាប្រសើរជាងប្រើពាក្យងាប់ក្រឡា ឬប្រើពាក្យដូចគ្នាដើម្បីបកប្រែពាក្យនីមួយៗពីភាសាដើម ពីព្រោះពាក្យដែលប្រើនៅក្នុងភាសាទីមួយ មិនអាចដូចក្នុងភាសាទីពីររហូតនោះទេ។ ឧទាហរណ៍ ពាក្យអង់គ្លេសថា "know" មិនអាចបកប្រែជាភាសាខ្មែរតែមួយពាក្យបាននោះទេ ។ To know ធ្វើអ្វីមួយ អាចបកប្រែថា "ចេះ" បន្ថែមជាមួយកិរិយាស័ព្ទ To know អ្នកណាម្នាក់ គឺត្រូវបកប្រែថា "ស្គាល់" វិញ ។ ដូច្នេះដើម្បីបកប្រែឃ្លាអង់គ្លេសឲ្យបានត្រឹមត្រូវ "I know Tom, and Tom knows how to fix your problem" គឺតម្រូវឲ្យប្រែថាស្គាល់ផង និងចេះផងសំរាប់ពាក្យ "know" តែមួយ ។ យើងត្រូវតែបន្តបកប្រែទៅតាមស្ថានការណ៍ ប្រសើរជាងការប្រើពាក្យងាប់ក្រឡាដែលមិនប្រែប្រួល ប្រសិនបើយើងចង់ឲ្យការបកប្រែនោះបានទទួលជោគជ័យ ។

នេះហាក់បីដូចជាជាក់ស្តែងពេក ។ ប៉ុន្តែ ការបកប្រែបែបរក្សាអត្ថន័យត្រូវតែអនុវត្តតាមរបៀបនេះដើម្បីវាយតម្លៃទៅលើឥទ្ធិពលរបស់វា

ចំពោះអ្នកអាន ។ កាលពីអតីតកាលកន្លងមក ការបកប្រែត្រូវបានគេវាយតម្លៃដោយប្រៀបធៀបឯកសារដើមជាមួយនឹងអត្ថបទបកប្រែ ។ ប្រសិនបើអត្ថរូប ឬទំរង់ទាំងពីរនេះល្អដូចគ្នា ការបកប្រែនេះត្រូវបានគេពិចារណាថាត្រឹមត្រូវ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការជ្រើសរើសយកពាក្យដែលមានន័យស្មើមិននៅងាប់ក្រឡាទាមទារឲ្យការឆ្លើយតប ពីសំណាក់អ្នកអានចំពោះឯកសារបកប្រែ មានភាពស្រដៀងគ្នាទៅនឹងការឆ្លើយតបរបស់អ្នកអានឯកសារដើម ។ ការឆ្លើយតបនេះរួមបញ្ចូលទាំងផ្នែកចំណេះដឹង ក៏ដូចជាអត្ថន័យសមស្របរបស់អត្ថបទ និងការលើកទឹកចិត្តឲ្យមានភាពសកម្មឡើង ។ ដូច្នេះការបកប្រែល្អ តំណាងឲ្យតួនាទីក្នុងការផ្ដល់ពត៌មាន (ទំនាក់ទំនងនៃទិដ្ឋិន័យ) តួនាទីបង្ហាញពីចំណាប់អារម្មណ៍ (ទំនាក់ទំនងនៃអារម្មណ៍) និងតំណាងឲ្យតួនាទីចាំបាច់មួយទៀតគឺ (ទំនាក់ទំនងដែលឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្ដីត្រូវការ) ។ ភាពស្មោះត្រង់ក្នុងការបកប្រែ គឺអាស្រ័យលើសមត្ថភាពក្នុងការជំរុញឲ្យមានការឆ្លើយតបដូចគ្នាមួយ ចំពោះអត្ថបទបកប្រែក៏ដូចជាអត្ថបទដើម ។

សេចក្ដីត្រូវការឲ្យអ្នកអានយល់

មុននឹងបន្តវាយតម្លៃទៅលើការបកប្រែបែបរក្សាអត្ថន័យ សូមឲ្យយើងរំឭកថា ព្រះមានបំណងព្រះហឫទ័យឲ្យអ្នកអានយល់ដឹងអត្ថន័យនៃព្រះបន្ទូល ។ អ្វីដែលគួរឲ្យឆ្ងល់នោះគឺ មិនមែនអ្នកទាំងអស់គ្នាសុទ្ធតែទទួលបាននូវសេចក្ដីពិតនោះឡើយ ថ្វីបើព្រះគម្ពីរអះអាងភាពត្រឹមត្រូវរបស់ខ្លួនក៏ដោយ ។ កណ្ឌចុងក្រោយដែលគេហៅថា កណ្ឌវិវរណៈ ពាក្យនេះមានន័យថា "ការបើកសម្ដែង" ឬ "ការលាតត្រដាងឲ្យដឹង" ។ តាមរយៈចំណងជើងនេះ បង្ហាញឲ្យដឹងថា កណ្ឌនេះគឺជាការបើកសំដែង ឬ ការលាតត្រដាងឲ្យដឹងតាមភាពរាបស្មើដែលមិនមែនធ្វើឲ្យពិបាកយល់ ឬធ្វើអោយភាន់ច្រឡំនោះទេ ។ ទុតិយកថា ៣០:១១-១៤ ចែងថា ៖

"ដ្បិតបញ្ញត្តិដែលអញបង្គាប់មកឯងថ្ងៃនេះ មិនមែនហួសកម្លាំងឯងទេ ក៏មិនមែននៅឆ្ងាយដែរ គឺមិនមែននៅលើស្ថានសួគ៌ ឲ្យឯងបានថា តើអ្នកណានឹងឡើងទៅស្ថានសួគ៌ នាំយកព្រះបន្ទូលមកប្រាប់យើងខ្ញុំ ដើម្បីឲ្យយើងខ្ញុំបានប្រព្រឹត្តតាម នោះក៏មិនមែននៅត្រើយសមុទ្រខាងនាយឲ្យឯងបានថា តើអ្នកណានឹងឆ្លងសមុទ្រទៅនាំយកព្រះបន្ទូលមកប្រាប់យើងខ្ញុំ ដើម្បីឲ្យយើងខ្ញុំបានប្រព្រឹត្តតាមនោះដែរ គឺព្រះបន្ទូលនេះនៅជិតឯងណាស់ ក៏នៅក្នុងមាត់ឯង និងក្នុងចិត្តឯងផង ដើម្បីឲ្យឯងអាចប្រព្រឹត្តតាមបាន ។"

ព្រះគ្រីស្ទបានបន្ទោសដល់អស់អ្នកដែលមិនយល់ព្រះបន្ទូលរបស់ទ្រង់ ដោយបញ្ជាក់ថា ពួកគេគួរក្តាប់ឲ្យជាប់[១] ។ ទោះបីជាព្រះបន្ទូលមានចេតនាបញ្ចៀសសេចក្តីពិតចេញពីអ្នកដែលមិនជឿក៏ដោយ ក៏ការពិតនោះមិនមែនដោយសារតែភាសាធ្វើឲ្យមានការភាន់ច្រឡំ ពិបាកយល់នោះទេ ប៉ុន្តែសារៈសំខាន់ខាងវិញ្ញាណទៅវិញទេ ដែលត្រូវគេបញ្ចៀសចេញពីពាក្យដ៏សាមញ្ញនោះ[២] ។ លោក អែសរ៉ា អានក្រិត្យវិន័យឲ្យបណ្តាជនគេយល់ពីលទ្ធផលនៃការផ្លាស់ប្រែចិត្ត ស្តាប់បង្គាប់ និង អំណរ[៣] ។

ការដែលថាព្រះគម្ពីរជាបន្ទូលរបស់ព្រះ បង្កប់ន័យថា ព្រះដែលជាអ្នកនិពន្ធ មានបំណងចង់បានការប្រាស្រ័យទាក់ទង និងការយល់ដឹងពីអ្នកអាន មិនមែនគ្រាន់តែដើម្បីរក្សាទំរង់នៃវេយ្យាករណ៍របស់វានោះទេ ។ ការ

---

[១] *លូកា ២៤:២៥; ម៉ាកុស ១២:២៤*

[២] *ម៉ាថាយ ១៣:១០-១៥; ១ កូរិនថូស ១:១៨-២៥; ២:៦-១០*

[៣] *នេហេមា ៨*

សម្លឹងទៅលើព្រះបន្ទូលបែបនេះ មិនមែនមានន័យថា យើងមិនជឿទៅលើការដែលព្រះបណ្ដាលឲ្យតែងព្រះគម្ពីរនោះទេ ។ ប៉ុន្តែវាមានការយល់ច្បាស់ដល់ទាំងពីរផ្នែក ទាំងលក្ខណៈនៃអត្ថបទ និងប្រវត្តិសាស្ត្រនៃការបញ្ជូនព្រះបន្ទូលមក ។ យើងត្រូវដឹងថា ព្រះជាម្ចាស់មានព្រះហឫទ័យទុកដាក់ដល់ការនាំខ្លឹមសារនៃព្រះបន្ទូលរបស់ទ្រង់ពីមនុស្សមួយជំនាន់ទៅមួយជំនាន់ទៀតខ្លាំងជាងការរក្សាអត្ថរូប ឬទំរង់ឲ្យបានដូចអត្ថបទដើមបេះបិទដែលគ្មានអ្នកណាម្នាក់អាចយល់បាន ។ យើងមិនមានឯកសារដើមនៃគ្រប់ទាំងកណ្ឌព្រះគម្ពីរនោះទេ ប្រសិនបើយើងមាននៅសល់ខ្លះ នោះមនុស្សនឹងមិនសង្ស័យឡើយ ព្រមទាំងធ្វើការថ្វាយបង្គំវាដូចជាពួកអ៊ីស្រាអែលបានថ្វាយបង្គំពស់លង្ហិនអ៊ីចឹងដែរ ។ ការខ្វែងគំនិតគ្នា និងភាពមិនច្បាស់លាស់ពិបាកយល់ត្រូវបានរកឃើញក្នុងអត្ថបទហេព្រើរ និងអត្ថបទក្រិក ។ ការពិភាក្សាវែកញែកនៅតែបន្តរវាងអ្នកកាន់សាសនាមួយចំនួន និងអ្នករិះគន់អត្ថបទ ។ មានដំណឹងដែលថា ព្រះយេស៊ូបានបង្រៀនក្នុងករិតខ្ពស់ជាភាសា អារាមិក ប៉ុន្តែយើងគ្មានឯកសារអារាមិកដើមណាប្រាប់យើងឲ្យដឹង "ពិតប្រាកដ" ពីអ្វីដែលព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលនោះទេ ។ ដំណឹងល្អទាំងបួន ប្រែប្រួលទៅតាមការពិពណ៌នានៅក្នុងហេតុការណ៍តែមួយ ។ មធ្យោបាយដែលអ្នកនិពន្ធព្រះគម្ពីរសញ្ញាថ្មីដកស្រង់អត្ថបទពីព្រះគម្ពីរសញ្ញាចាស់មានការផ្លាស់ប្ដូរ ម្ដងដូច្នេះម្ដងដូច្នោះ ពេលខ្លះពួកគេប្រើអត្ថបទហេព្រើរ តែពេលខ្លះគេប្រើអត្ថបទគម្ពីរសិបតង់ (ព្រះគម្ពីរសញ្ញាចាស់បកប្រែពីភាសាហេព្រើរ ទៅជាភាសាក្រិក) ឬពេលខ្លះភាសាក្រិក ពេលខ្លះទៀតទាំងពីរភាសា ។ អ្វីដែលសំខាន់នោះគឺពួកគេនាំយកអត្ថន័យដើមរបស់វាជាងប្រើពាក្យត្រង់ៗចេញពីភាសាដើមតែមិនយល់ន័យ ។ សរុបសេចក្ដីមកយើងបានដឹងច្បាស់អំពីរបៀបបកប្រែដើម្បីឲ្យអ្នកអានយល់បាន ។ ទោះបីជាយើងមិនបានរំលោភទៅលើគោលលទ្ធិនៃការផ្ដុំបណ្ដាលផ្ទាល់មាត់ ឬ ខិលច្រអូសក្នុងការសិក្សាលំអិតទៅលើ

អត្ថបទនោះក៏ដោយ យើងត្រូវតែបន្តក្នុងការយល់ដឹងពីជំនឿ និងស្តាប់បង្គាប់ដល់ព្រះបន្ទូល ដែលទ្រង់មានបំណងព្រះហឫទ័យផ្តល់ព្រះបន្ទូលមកដល់យើង ។ ព្រះយេស៊ូបានដាស់តឿនដល់អស់អ្នកដែលបានអនុវត្តការសិក្សាយ៉ាងរវាសរវៃទៅលើសេចក្តីលំអិតទាំងឡាយ តែបែរជាមិនយល់ខ្លឹមសាររួមរបស់វាទៅវិញ[៩] ។

ការបកប្រែបែបរក្សាអត្ថន័យ និងការយល់ដឹង

ប្រសិនបើការប្រាស្រ័យទាក់ទងអត្ថន័យ ជាគោលដៅរបស់ព្រះបន្ទូល ឯពាក្យ និងអត្ថរូបគ្រាន់តែជាមធ្យោបាយសំរាប់បង្កើតអត្ថន័យទាំងនោះ វាជាកត្តាសំខាន់ក្នុងការកំណត់វិធីសាស្ត្រនៃការបកប្រែដើម្បីឲ្យអត្ថន័យមានទំនាក់ទំនងល្អងាយយល់ ។

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវជាច្រើននៅសហរដ្ឋអាមេរិក បានឲ្យយោបល់ថា មនុស្សមានការដឹងដោយសារការបកប្រែបែបរក្សាអត្ថន័យខ្លាំងជាងការបកប្រែបែបរក្សាអត្ថរូប ។ នេះគឺជាការពិតសំរាប់មនុស្សគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ និងគ្រប់កំរិត ។ ទោះបីជាសិស្សប្រើការបកប្រែបែបរក្សាអត្ថរូបអស់មួយជីវិតគេក៏ដោយ ក៏ពួកគេនៅតែយល់ថា ការបកប្រែបែបរក្សាអត្ថន័យនៅតែមានលក្ខណៈប្រសើរជាងនៅពេលដែលឱកាសហុចឲ្យពួកគេ ។

មានអ្នកខ្លះជំទាស់ចំពោះការនេះ ហើយប្រកែកថា ការធ្វើឲ្យមានភាពធូរស្រាលក្នុងការយល់ដឹងអត្ថន័យ មិនគួរមានសារៈសំខាន់លើសការរក្សាអត្ថរូប ដែលសឹងតែមានន័យត្រង់ៗពិតប្រាកដតាមអត្ថបទដើមនោះទេ ។ មានបុរសម្នាក់ពោលថា "ភាពត្រឹមត្រូវ មិនមែនជាការធ្វើឲ្យធូរស្រាលក្នុងការយល់ដឹងនោះទេ ប៉ុន្តែវាជាគោលដៅជាមូលដ្ឋាន

---

[៩] យ៉ូហាន ៥:៣៩-៤៧

នៃការបកប្រែ"[៥] ។ ប៉ុន្តែគាត់បានពន្យល់ពាក្យសំដីរបស់គាត់ដោយបំភ្លឺតាមរយៈទ្រឹស្តីរបស់លោក អេនស្តេន (Einstein's Theory) ស្តីអំពីផលគុណដែលថា "២ គុណនឹង ២ ស្មើ ៤" ។ នេះគឺមិនត្រឹមត្រូវទេ ហើយថែមទាំងបាត់បង់ចំណុចទាំងស្រុងផង ។ "២ គុណនឹង ២ ស្មើ ៤" ពិតប្រាកដហើយគឺវាងាយយល់ ប៉ុន្តែនេះមិនមែនជាតំណាងផលគុណរបស់ទ្រឹស្តី អេនស្តេនឡើយ ។ ម្យ៉ាងវិញទៀតការបកប្រែបែបរក្សាអត្ថន័យដែលល្អតែងជួបប្រទះភាពលំបាកក្នុងការរក្សាអត្ថន័យរបស់អត្ថបទដើម នៅពេលដែលព្យាយាមធ្វើការបកប្រែឲ្យគេយល់បាន ។ បុរសម្នាក់ទៀតប្រកែកថា គ្រីស្តបរិស័ទមិនត្រូវគិតថា ព្រះគម្ពីរជាការងាយយល់នោះទេ កំរិតនៃវិញ្ញាណការសិក្សា និងការសញ្ជឹងគិត គ្រូបង្រៀន និងសៀវភៅបកស្រាយព្រះគម្ពីរគឺជាជំនួយដែលគេត្រូវការជាចាំបាច់ ។ សំរាប់គាត់ ទស្សនៈវិជ្ជានៃការបកប្រែដែលមិនជាប់ទាក់ទងទៅនឹងការរក្សាអត្ថរូប "តម្រូវឲ្យមានការបកប្រែដែលច្បាស់ជាងអត្ថបទដើម ហើយឆ្លើយតបទៅនឹងបំណងព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះជាម្ចាស់ក្នុងការដែលព្រះអង្គប្រើគ្រប់មធ្យោបាយដើម្បីប្រទានការយល់ដឹងមកដល់យើង"[៦] ។ ពេលខ្លះ យើងឮរឿងស្រដៀងគ្នានេះនៅក្នុងប្រទេសខ្មែរ "ការបកប្រែ "ខ" គឺសំរាប់កូនខ្ចីខាងវិញ្ញាណ ពីព្រោះវាមានលក្ខណៈងាយយល់ ឯអ្នកដែលសិក្សារឹងមាំ គឺការបកប្រែ "ក" ដែលមានភាពលំបាកជាង ។"

---

[៥] *ថូម៉ាស អេហ្គា "បន្ទូលរបស់ព្រះ ឬ... ជាការក្សាអត្ថន័យដើម?"* *Reflections*, Fall 1983, 3.

[៦] *ភ៉ាន់ ផារុណាក "កំណត់សំគាល់លើការបកប្រែ" ១៩៧៤* (mimeographed), *៧*

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការបកប្រែបែបរក្សាអត្ថរូបមានភាពមិនសូវត្រឹមត្រូវដូចការបកប្រែមួយទៀត ដែលមានការសម្រួលរចនាសម្ព័ន្ធនៃភាសាដើម្បីធ្វើឲ្យគេអាចយល់នោះឡើយ ។ នេះគឺពីព្រោះតែវាក្យស័ព្ទ ឬវេយ្យាករណ៍នៃភាសាដើម ឬទីកន្លែងដែលគេនិពន្ធអត្ថបទដើម មានបង្កប់ទៅដោយវប្បធម៌ទំនៀមទំលាប់ដែលអ្នកអានមិនអាចយល់បានប្រសិនបើគ្មានការពន្យល់បកស្រាយ[៧] ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏លោក ប៉ារុណាក (Parunak) ប្រកែកថា ពាក្យដែលអាចមានន័យលើសពីមួយនៅក្នុងអត្ថបទដើម ត្រូវតែរក្សាទុកនៅក្នុងការបកប្រែ មិនត្រូវឲ្យគេលើកយកមកបញ្ជាក់ន័យតែមួយតាមរយៈការបកស្រាយឡើយ ។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ យើងត្រូវសង្កេតមើលភាពខុសគ្នារវាងពាក្យដែលមានន័យលើសពីមួយដែលអ្នកនិពន្ធចង់និយាយ និងពាក្យមិនច្បាស់លាស់ ឬការពិបាកយល់ដែលចេញពីលទ្ធផលនៃការមិនយល់ដឹងច្បាស់លាស់ពីរឿងប្រពៃណី ឬភាសានៃអត្ថបទដើម ។ ការរក្សាទុកនូវពាក្យមិនច្បាស់លាស់ ឬការពិបាកយល់នេះមិនត្រឹមត្រូវឡើយ ទោះជាអត្ថបទដើមមិនធ្វើឲ្យមានការភាន់ច្រឡំដល់អ្នកអានដើមនោះក៏ដោយ ។ ឧទាហរណ៍ ទោះជាយើងមិនអាចដឹងច្បាស់ពីអ្វីដែលលោក ប៉ូល ចង់និយាយនៅក្នុង ១ កូរិនថូស ៧:៣៦-៣៨ តែវាមានភាពច្បាស់លាស់ដល់អ្នកអាននៅជំនាន់គាត់ ព្រោះគាត់បានឆ្លើយនូវសំនួរដែលពួកគេបានសួរ ។ ដូច្នេះអ្នកបកប្រែត្រូវតែស្វែងយល់ពីអត្ថន័យនៃប្រភពដើម ជាជាងការរក្សានូវ "អត្ថរូប" ដែលគេមិនអាចយល់បាន ។ អ្នកបកប្រែត្រូវមានការយល់ដឹងអំពីគោលបំណងរបស់អ្នកនិពន្ធជាងអ្នកអានភាគច្រើន ។ ការបកប្រែដែលនាំឲ្យគេយល់ច្រឡំ

---

[៧] សូមអានសំបុត្ររបស់ រិក ស្តីស ដែលបានបកប្រែក្នុងគម្ពីរ ហ៊ុយហ្វ៊ើហ្វ ក្នុងសេចក្តីបន្ថែម ។

អត្ថន័យសព្វថ្ងៃនេះ គឺជាការបំពានទៅលើអត្ថន័យនៃឯកសារដើម ។ លើកលែងតែក្នុងករណីដែលអ្នកនិពន្ធមានបំណងចង់សរសេរពីអ្វីមួយដែលមានន័យលើសពីមួយ (ដូចជាក្នុង យ៉ូហាន ៣:៣, ៧ ពាក្យ "again" អាចមានន័យថា "ម្តងទៀត" ឬ "មកពីលើ") តើការដែលរក្សាពាក្យដែលមានន័យច្រឡូកច្រឡំដូច្នេះ គួររក្សានៅក្នុងការបកប្រែ ឬទេ?

ការកំណត់ព្រំដែនដល់ការបកប្រែបែបរក្សាអត្ថន័យ

ដោយសរុបសេចក្តីថា ការបកប្រែបែបរក្សាអត្ថន័យឲ្យស្មើនឹងអត្ថន័យដើម ដែលផ្តោតទៅលើអ្នកអាន ក៏ដូចជាផ្តោតទៅលើអត្ថបទ ហុចលទ្ធផលឲ្យមានការងាយយល់ជាង ហើយការបកប្រែបែបនេះមានភាពត្រឹមត្រូវជាង នោះយើងត្រូវដឹងថា តើយើងកំណត់ព្រំដែនយ៉ាងណាចំពោះដំណើរការនៃការបកប្រែនេះ ។ តើយើងគួរទៅឆ្ងាយប៉ុនណា ដើម្បីកុំឲ្យយើងផ្លាស់ប្តូរអត្ថន័យរបស់ឯកសារដើម?

ទីមួយ អ្នកបកប្រែត្រូវបង្កើតជាថ្មីនូវការយោងដ៏ត្រឹមត្រូវទៅរកហេតុការណ៍ពិតនៃប្រវត្តិសាស្ត្រ ។ ការបកប្រែអង់គ្លេសមួយ ហៅថាការបកប្រែបំណះផាឌិបលើសំបុត្ររបស់លោកប៉ូល (Cotton Patch Version of Paul's Epistles) រំលោភគោលការណ៍នេះ ហើយផ្លាស់ប្តូរសំបុត្រទៅអ្នកក្រុង កូរិនថូស ទៅជា "សំបុត្រទៅគ្រីស្តបរិស័ទនៅក្រុង អាត្លង់តា" ។ នៅក្នុងសំបុត្រនេះ របស់ដែលថ្វាយដល់រូបព្រះនៅក្នុង ៨:១ ក្លាយទៅជាធ្វើការនៅថ្ងៃអាទិត្យ ។ ហើយ ពួកយូដា និងសាសន៍ដទៃក្នុង ១០:៣២ ទៅជាពួកស្បែកស និងពួកអាហ្វ្រិក អាមេរិកាំងទៅវិញ ។ ប៉ុន្តែយើងត្រូវរក្សាប្រវត្តិសាស្ត្រដើមឲ្យនៅតែពិតដដែល ។ ប្រសិនបើយើងផ្លាស់ប្តូរការពិពណ៌នានៃព្រះគម្ពីរសញ្ញាថ្មីនៃ "ការទំរេតខ្លួននៅលើតុ" (ប្រហែលវាជាប្រពៃណីបរទេសសំរាប់យើង) យើងអាចប្តូរទៅជា "អង្គុយញ៉ាំ" (នេះគឺ

អ្វីដែលយើងគួរធ្វើ យោងទៅតាមប្រពៃណីរបស់យើង) នោះយើងនឹង មានបញ្ហាក្នុងការយល់ថា តើលោក យ៉ូហាន ដាក់ក្បាលលើឱរាព្រះយេស៊ូ នៅបន្ទប់ខាងលើយ៉ាងដូចម្តេច ។

ទីពីរ យើងត្រូវរក្សាការបង្រៀនព្រះគម្ពីរសញ្ញាថ្មីអោយត្រឹមត្រូវ ទៅតាមភាពដើមរបស់វា ទោះបីជាយើងមិនចូលចិត្តក៏ដោយ ។ ឧទាហរណ៍ ភាសា អង់គ្លេសនៅក្នុង The Living Bible បកប្រែភាសាក្រិក (ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον) នៅក្នុង កិច្ចការ ១៣:៤៨ ថា "As many as wanted eternal life, belived." "អស់អ្នកណាដែលចង់បានជីវិតអស់កល្បជានិច្ច ក៏ជឿ" ទោះបីនេះជាការអាច យល់បានក៏ដោយ ក៏ប៉ុន្តែ វាឆ្លុះបញ្ចាំងទេវវិទ្យារបស់អ្នកបកប្រែ ជាងឆ្លុះ បញ្ចាំងទៅលើអត្ថបទដែលសរសេរជាភាសាក្រិក ។

ទីបី យើងត្រូវតែចៀសចេញពីការបកប្រែណាដែលមានលក្ខណៈ មិនពេញលេញ បំផ្លើស និងផ្តល់ពត៌មានមិនត្រឹមត្រូវ ។ ព្រះគម្ពីរដ៏រស់ "The Living Bible" ពិតជាបានរំលោភច្បាស់ណាស់ក្នុងគោលការណ៍នេះ គឺក្នុង អេម៉ុស ១:១-"Amos was a herdsman living in the village of Tekoa. All day long he sat on the hillsides watching the sheep, keeping them from straying." "អេម៉ុសគឺជាអ្នកគង្វាល រស់នៅក្នុងភូមិមួយឈ្មោះ ត្កូអា ។ គាត់បានអង្គុយពេញមួយថ្ងៃនៅតាមជ្រលងភ្នំដើម្បីមើលចៀមមិនឲ្យ វាវង្វេង" ។ ពេលដែលប្រៀបធៀបទៅនឹងអត្ថបទហេព្រើរ ការបកប្រែនេះ មានការបន្ថែមយ៉ាងពិតប្រាកដ ហើយព្រមទាំងមានការលុបបំបាត់ទៀតផង។

ការវែចខគោលដៅសាជាថ្មី

មនុស្សដែលគាំទ្រការបកប្រែតាមរបៀបរក្សាអត្ថន័យ បានស្នើដែន កំណត់បីនេះ ។ ប៉ុន្តែ យើងគួរពង្រីកទ្រឹស្តីបន្ថែមទៀត ដោយមានការរៀបចំ

ប្រកាសវត្ថុបំណងរបស់វា ដោយបង្កើតនូវការឆ្លើយតបបែបសមមូលក្នុងភាគីអ្នកអាន ។ តើការឆ្លើយតបនេះ ជាការដែលអាចសំរេចបាន គួរឲ្យចង់បានឬទេ? ភាពដែលអាចនឹងកើតមានឡើងដល់ការឆ្លើយតបដែលធ្វើឲ្យមានសមមូល គឺគួរឲ្យសង្ស័យ ពីព្រោះតែប្រវត្តិសាស្ត្រ និងប្រពៃណីមានចម្ងាយរវាងអ្នកអានជំនាន់ដើម និងអ្នកអានជំនាន់អ្នកបកប្រែ ។ ការដែលគួរឲ្យចង់បានគឺ បានហៅចូលទៅក្នុងការសង្ស័យដោយគម្លាតនៃហេតុការណ៍រវាងភាពទាំងពីរនេះ ។

ឧទាហរណ៍ គោលបំណងនៃការសរសេររបស់លោក ប៉ូល ក្នុង ១ កូរិនថូស ៥ គឺពួកជំនុំបានដកចេញសមាជិកម្នាក់ពីក្រុមរបស់ខ្លួន ។ តើគួរបកប្រែអោយពួកជំនុំសព្វថ្ងៃដកពួកជំនុំណាម្នាក់ចេញយ៉ាងឆាប់រហ័សពីក្រុមរបស់ខ្លួន នៅពេលដែលម្នាក់នោះរស់នៅដោយប្រាសចាកសីលធម៌ឬទេ? ហេតុកាណ៍ការផ្សេងៗផ្តល់នូវគោលដៅនៃការដែលមិនគួរឲ្យចង់បាននូវការឆ្លើយតបសមមូល ។ បំណាងនៃការឆ្លើយតបមួយរបស់លោកប៉ូលទៅជំពូកដំបូងរបស់រ៉ូមគឺថា ពួកយូដាមិនមានអារម្មណ៍ប្រសើរជាងពួកសាសន៍ដទៃឡើយ ។ ដំបូងភាពខុសគ្នារវាង គ.ស ៦០ នៅក្នុងអាណាចក្ររ៉ូម និងដើមសតវត្សទី២១ ផ្តល់នូវវត្ថុបំណងជាទូទៅដែលមិនសូវចាំបាច់ ។ ការខុសគ្នាទាំងនេះ ប្រហែលជាតម្រូវឲ្យមានការត្រឡប់សកម្មភាពទៅវិញ ដែលថាពួកគ្រីស្តបរិស័ទ សាសន៍ដទៃមិនមានអារម្មណ៍ថា ខ្លួនប្រសើរជាងពួកយូដាឡើយ ។ ការឆ្លើយតបតាមសំបុត្រដល់ពួកជំនុំភីឡាដិលភា (វិវរណៈ ៣:៧-១៣) ត្រូវតែមានការលើកទឹកចិត្តរបៀបណាមួយ ហើយមានការរក្សាក្នុងផ្លូវដូចគ្នា (ខ.១ "ចូរកាន់ខ្ជាប់តាម សេចក្តីដែលឯងមាន") ។ ប្រសិនបើពួកជំនុំឡៅឌីសេ បានឆ្លើយតបក្នុងផ្លូវតែមួយ វាគួរតែមានការអាក្រក់ជាទីបំផុត ។ ដើម្បីផ្តោតខ្លាំងទៅលើការដែលធ្វើឲ្យមានភាពឆ្លើយតបសមមូលដែលអត្ថបទបានធ្វើឲ្យមានការលៃសំរួលទៅលើការឆ្លើយតបនោះ គឺជាការ

បរាជ័យក្នុងគោលបំណងខ្ពស់នៃការបកប្រែ ការបង្កើតឲ្យមានអត្ថន័យដូចគ្នាសុទ្ធសាធនៃប្រភពឯកសារ ។

មនុស្សមួយចំនួនព្យាយាមប្រាប់យើងថា ការធ្វើឲ្យអត្ថបទបកប្រែមានលក្ខណៈងាយយល់ គឺសំខាន់ជាងការបកប្រែដែលរក្សាអត្ថន័យទាំងស្រុងរបស់អត្ថបទដើមទៅទៀត ។ ប៉ុន្តែ តើគំនិតនេះប្រកបដោយគតិបណ្ឌិតឬទេ? តើត្រឹមតែភាពងាយយល់ អាចធ្វើឲ្យការបកប្រែមានលក្ខណៈល្អប្រសើរដែរ ឬយ៉ាងណា? តើវាមិនត្រូវការឲ្យមានអត្ថន័យដូចគ្នាទៅនឹងអត្ថបទដើមទេឬ?

ប្រសិនបើការ "ឆ្លើយតបដែលរក្សាអត្ថន័យស្មើ" មិនមែនជាចំណង់ចំបង តើជាអ្វីទៅ? ការប្រសើរជាងនោះ ប្រហែលជាបទពិសោធន៍របស់អ្នកអាន "ការរក្សាន័យស្មើនោះ គឺប្រកាន់ខ្ជាប់ និងការក្រសោបន័យស្របតាមសារលិខិតនោះ"។ "ការក្រសោប" រួមបញ្ចូលក្នុងការខំប្រឹងឲ្យយល់ទាំងពីរ ទាំងខាងទិន្នន័យ ទាំងខាងសំលេងនៃការងារ ។ "ការក្រសោប" មានន័យថា អ្នកអានមានការចង់ទទួលនូវភាពដូចគ្នា និងភាពបន្ទាន់ដើម្បីស្តាប់បង្គាប់ដល់ហេតុដែលថា កាលៈទេសៈរបស់គេស្របទៅនឹងភាពដើមទាំងនេះ ។ ដោយបង្កើតឲ្យមាន "ការប្រកាន់ខ្ជាប់ និងការក្រសោបឲ្យស្របតាម" គោលដៅនៃការបកប្រែ ប្រសើរជាងការឆ្លើយតបសមមូល យើងត្រូវតែរក្សាគម្លាតច្បាស់លាស់រវាងភាពដើម និងអ្នកអានបច្ចុប្បន្ននៅពេលដែលកំពុងលើកទឹកចិត្តថា អត្ថបទបុរាណ និយាយត្រូវទៅនឹងស្ថានភាពយើងសព្វថ្ងៃនេះ ដែរឬទេ ។

សរុបសេចក្តី

សរុបទៅ ការបកប្រែគឺជាកិច្ចការដ៏លំបាកមួយ មិនមែនគ្រាន់តែតំរូវឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរវាក្យស័ព្ទ រចនាសម្ព័ន្ធវេយ្យាករណ៍ទៅក្នុងភាសាថ្មីតែ

ប៉ុណ្ណោះនោះទេ ប៉ុន្តែវាជាអត្ថន័យ និងថាមពល ។ ការយល់ដឹង គឺជាទិស ដៅសំខាន់នៃការបកប្រែបែបរក្សាអត្ថន័យ គឺមានប្រសិទ្ធិភាពបំផុតក្នុងការ ធ្វើឲ្យមានភាពយល់ដឹង ។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ មិនគួរផ្តោតយ៉ាងខ្លាំងទៅលើអ្នកអាន ដែលឯកសារដើមបានបំពេញដល់ខ្លួនគាត់តែប៉ុណ្ណោះទេ ។ ប្រសិនបើយើង មិនប្រុងប្រយ័ត្ន ទិសដៅនៃការបង្កើតការឆ្លើយតបមានអត្ថន័យស្មើ អាច លើកទឹកចិត្តបាន ។ ដូច្នេះ អ្នកបកប្រែត្រូវមានគោលដៅបង្កើតកិច្ចការងារ ដើម្បីឲ្យបទពិសោធន៍សមមូលរបស់អ្នកអានឈោងចាប់កិច្ចការនោះបាន ។ ក្នុងមធ្យោបាយថ្លឹងថ្លែងឲ្យស្មើរវាងការកំណត់អត្ថបទ និងអ្នកអាន គឺត្រូវ បានរក្សាវាទុក ។

លោក អឺជិន នីដា (Eugene Nida) ពណ៌នាពីព្រះគម្ពីរពីរប្រភេទ នៅប្រទេសថៃ ។ ប្រភេទទីមួយ គឺការបកប្រែជាភាសាអង់គ្លេសតាមរបៀប ចាស់គំរិល ហើយសឹងតែគ្មានអ្នកណាម្នាក់យល់បាន ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ ដោយ ព្រះគម្ពីរនេះប្រើការបានសំរាប់ម្ចាស់សណ្ឋាគារ ពីព្រោះតែរក្សាវានៅ តាមបន្ទប់នីមួយៗ ម្ចាស់សណ្ឋាគារបានរកឃើញថា គាត់មានការបន្ថយការ បាត់ភួយ និងកន្សែងពោះគោបន្តិចម្តងៗ ។ ផ្ទុយទៅវិញ ការបកប្រែមួយផ្សេង ទៀតនិយាយភាសាមនុស្សដែលគេនិយាយ ។ បន្ទាប់ពីបានអានការបកប្រែ ដែលយល់ដឹងជាងមុនរួចមក ពុទ្ធសាសនិកម្នាក់បានយល់ព្រមអនុញ្ញាតឲ្យ សង្ឃរបស់គាត់គ្រប់អង្គទទួល "សៀវភៅដ៏អស្ចារ្យនេះ" ។ ទោះជាយ៉ាងណា ក៏ដោយ ក៏គាត់បានដាស់តឿនសង្ឃគ្រប់ៗអង្គមិនឲ្យទទួលសូម្បីតែមួយ ក្បាលប្រសិនបើមិនបានរៀបចំអត់ងងុយមួយយប់[៨] ។

---

[៨] Ibid., 130.

ចូរយើងលើកសួយការបកប្រែព្រះគម្ពីរ ដែលបណ្តាលឲ្យមនុស្ស បាត់បង់ការងោកងុយ ប្រសើរជាងលើកសួយការបកប្រែដែលបានត្រឹមតែ បំបាក់ទឹកចិត្តចោរលួចក្រណាត់ផាឱប ។ ប៉ុន្តែសូមយើងលើកទឹកចិត្តការ បកប្រែណាដែលមិនបានកែព្រះរាជសារសម្រួលទៅតាមបុព្វហេតុនៃអ្វីដែល គេហៅថា ភាពច្បាស់លាស់ ។

សេចក្តីបន្ថែម

តទៅនេះគឺជាចំណែកនៃសំបុត្រមួយ សរសេរឡើងនៅថ្ងៃទី ៣០ ខែមិនា ឆ្នាំ ១៩៨៩ ដោយលោក រិក ស្ពីស (Rick Speece) ។ នៅពេលនោះ រិក កំពុងធ្វើការបកប្រែព្រះគម្ពីរ វ៉ាយគ្លីហ្វ (Wycliffe) គម្ពីរសម្ព័ន្ធថ្មីមួយ សំរាប់ជនជាតិ អង់ហ្គេវ (Angave) នៃប្រទេស ប៉ាពួនូវ គីនី (Papua New Guinea) ។

រំលងបាន២ខែក្រោយមក អ្នកបកប្រែ៨នាក់ផ្សេងទៀតនៅក្នុង ប្រទេសប៉ាពួ នេះបានចូលរួមជាមួយពួក អង់ហ្គេវ ២នាក់ និង ខ្ញុំ ដើម្បីពិនិត្យ រាល់ថ្ងៃនៅក្នុងសំបុត្ររបស់ ប៉ូល និង ក័ណ្ឌលូកា ។ ការត្រួតពិនិត្យនេះ ចំណាយពេលអស់ជាច្រើនខែ ពិនិត្យទៅលើឯកសារដូចគ្នាជាមួយមនុស្ស ជាច្រើននៅឯភូមិមួយឈ្មោះ អង់ហ្គាយ (Angai) ។ នៅពេលនេះប្រហែលជា អស់លោកខ្លះកំពុងឆ្ងល់ "ហេតុអ្វីបានមានការត្រួតពិនិត្យច្រើនម្ល៉េះ?" សូមឲ្យ ខ្ញុំធ្វើការពន្យល់ថា ហេតុអ្វីបានជាខ្ញុំដាក់អ្នកក្នុងកន្លែងដែលមានម្នាក់ទៀត អានអំពីហេតុការណ៍អ្វីមួយដែលបានកើតឡើងនៅក្នុងប្រពៃណីដែលអ្នក មិនស្គាល់ ។ សូមពិនិត្យមើលរឿងមួយ ដែលបានបកប្រែទៅជាភាសាអង់ គ្លេស ហើយពីភាសាអង់គ្លេស ទៅជាភាសាខ្មែរ ពីអីនីបាឡូយ (Inibaloi) គឺជាភាសាហ្វីលីពីនមួយ ដោយលោក លីបាឡាត (Lee Ballard) ។

"អស់អ្នកដែលបានរកឃើញ (លុយខ្លះដែលត្រូវកប់ទុក) គឺ យ៉ូអាន់ បេចា (Juan Bajar)... ពួកគេបានមកដល់ផ្ទះទាំងយប់ ជាមួយលុយដែលគេបានរកឃើញ ហើយគាត់បានធ្វើ "កាពិ" (kapi) សំរាប់វា ។ ពេលយប់នោះនៅផ្ទះរបស់គាត់នៅឯសាលាកូបាន់ (Salakoban) ។ ពិតប្រាកដហើយ វាបានធ្វើនៅផ្ទះរបស់គាត់ គឺជាកន្លែងដែលបានធ្វើ "កាពិ" សំរាប់វា ។

"ព្រឹកស្អែកឡើង នៅពេលដែលពួកគេកំពុងតែញ៉ាំក្បាល ឆ្អឹងថ្គាមថ្មីបានធ្លាក់ចុះ ។ ហើយវាមិនធ្វើឲ្យទ្រេត ឬ ផ្អៀងទេ នៅពេលដែលវាធ្លាក់ ប៉ុន្តែវាបែរជាត្រង់ឡើងលើ ហើយវាបានចង្អុលទៅទិសខាងកើត ។ នៅពេលដែលស្ត្រីម្នាក់បានឃើញវា ពួកគេនិយាយថា "ធ្វើវាម្តងទៀត" ។ ប្រហែលជាពួកគេបានរាប់ថា វាមិនគ្រប់គ្រាន់នៅឡើយ ។ ហើយយ៉ូអាន់បានធ្វើ "កាពិ" ជាលើកទីពីរ។

សូមសាកល្បងខ្លួនយើង ដើម្បីឲ្យដឹងថាការបកប្រែភាសាខ្មែរមកពីភាសាអង់គ្លេស មានអត្ថន័យពេញលេញ ដែរឬទេ ។ សូមឆ្លើយនូវសំនួរទាំងនេះ៖

តើ "កាពិ" មានន័យយ៉ាងដូចម្តេច?
ហេតុអ្វីបានជាពួកគេធ្វើ "កាពិ"?
តើអ្នកណាបានញ៉ាំក្បាលនោះ?
តើក្បាលប្រភេទអ្វី ឬជាក្បាលអ្នកណា?
តើអ្វីទៅដែលធ្លាក់ចុះ?
តើឆ្អឹងថ្គាមអ្វី ដែលបានធ្លាក់ចុះ?
តើឆ្អឹងថ្គាម បានធ្លាក់ចុះមកពីណា?

តើអ្វីទៅដែលជាសារៈសំខាន់នៃកន្លែងឆ្អឹងថ្គាម?
តើស្ត្រីចាស់ម្នាក់មានសកម្មភាពយ៉ាងណា នៅពេលដែលពួកគេបានឃើញ?
តើអ្នកណាបានរាប់អ្វី ថាមិនគ្រប់គ្រាន់?

ខ្ញុំអាចទាយទុកជាមុនថា អស់លោកមិនអាចឆ្លើយរាល់សំនួរទាំងនេះបានដោយស្កប់ចិត្តនោះទេ ។ មូលហេតុអ្វី? ជាធម្មតាគឺដោយព្រោះអ្នកនិពន្ធបានប្រាប់រឿងនេះទៅបងប្អូន អ៊ីនីបាឡូយរបស់គាត់ ដែលចែកចាយជាមួយគាត់នូវការយល់ដឹងពីប្រពៃណីពិតរួចទៅហើយ ។ ហេតុដូច្នេះហើយ បានជាគាត់មិនត្រូវការបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់ថែមទៀតនោះ ។ ឥឡូវសូមយើងធ្វើការពិចារណាការបកប្រែទីពីរក្នុងរឿងតែមួយ ។

"ម្នាក់ដែលបានរកឃើញ (លុយខ្លះដែលបានកប់ទុក) គឺយ៉ូអាន់ បេចា ។ ពួកគេបាននាំវាទៅផ្ទះរបស់គាត់ទាំងយប់ ហើយគាត់បានសម្លាប់ជ្រូកធ្វើពិធីជប់លៀង "កាពិ" មួយ ដើម្បីជាការតបស្នងដល់វិញ្ញាណជីដូនជីតារបស់គាត់ ។ ពិតប្រាកដហើយ គឺនៅផ្ទះរបស់គាត់ឯសាលាកូបាន់ ដែលគាត់បានធ្វើពិធីជប់លៀង "កាពិ"" ។

"ព្រឹកស្អែកឡើង តាមប្រពៃណីរបស់គេ គេតែងតែមានសហគមន៍អាហារពេលព្រឹកបន្ទាប់ពីជប់លៀង ។ នៅពេលដែលពួកគេកំពុងបរិភោគអាហារពេលព្រឹកនោះ ឆ្អឹងថ្គាមរបស់ជ្រូកដែលបានថ្វាយកាលពីយប់មុននោះ បានធ្លាក់ចុះមកពីដំបូលដែលលយចេញពីផ្ទះ នៅកន្លែងដែលគេព្យួរក្បាលជ្រូកនោះទៅតាមប្រពៃណីរបស់គេ ។ ហើយក្បាលជ្រូកនោះមិនផ្អៀង ឬ ទ្រេតឡើយនៅពេលដែលវាធ្លាក់ចុះ ប៉ុន្តែវាបែរជាត្រង់ទៅលើ ហើយចង្អុលទៅទិសខាងកើតជាកន្លែងដែលវិញ្ញាណអយ្យកោរបស់ពួកគេរស់នៅ ។ នៅ

ពេលដែលស្ត្រីចាស់ម្នាក់បានឃើញ ពួកគេបានរាប់វាថា ទាំងអស់នេះ គឺជាប្រផ្នូលអាក្រក់មួយ ហើយនិយាយទៀតថា "ធ្វើពិធី "កាពិ" ម្តងទៀត ជាលើកទីពីរ ។ ប្រហែលជាវិញ្ញាណអយ្យកោរបស់ពួកគេបានរាប់ថា ជ្រូកដែលពួកគេបានថ្វាយនោះ តបស្នងមិនគ្រប់គ្រាន់ឡើយ" ។ ហើយយ៉ូអាន់បានធ្វើពិធី "កាពិ" ជាលើកទីពីរមែន" ។

តើអ្នកយល់ថា ការបកប្រែលើកទីពីរនៃរឿងនេះមានអត្ថន័យជាងការបកប្រែលើកទីមួយ ឬទេ? មូលហេតុអ្វី? ពីព្រោះការដឹងអំពីប្រពៃណី គឺសំខាន់សំរាប់អ្នកដែលមិននិយាយភាសា អីនីបាឡយ ដើម្បីឲ្យយល់ពីរឿងនេះ បានសរសេរជាអក្សរច្បាស់ៗ (bold) ។ ឥឡូវនេះការបកប្រែទីពីរ គឺមានភាពខុសប្លែកពីទីមួយ ប៉ុន្តែវាមានរឿងដូចគ្នាដែលបានប្រាប់ជារបៀបសាមញ្ញវិញក្នុងមធ្យោបាយដែលធ្វើឲ្យអ្នកខាងក្រៅមានការយល់ដឹងពេញលេញជាង ។

ឥឡូវនេះខ្ញុំសង្ឃឹមថា អ្នកមានគំនិតប្រសើរឡើងអំពីអ្វីដែលយើងរកឃើញសារៈសំខាន់របស់វា ដើម្បីត្រួតពិនិត្យហើយត្រួតពិនិត្យទៀតលើការបកប្រែរបស់យើងឲ្យបានហ្មត់ចត់ ។

ចូរយើងពិចារណាសំនួរពីរ ដែលថ្មីៗនេះត្រូវបានសួរដោយអ្នកប្រឹក្សានៃការត្រួតពិនិត្យការបកប្រែ អង់ហ្គោវ នៃក័ណ្ឌកិច្ចការ ។ លោកអ្នកអាចរំឭកឡើងវិញនូវជំពូកទី៩ អំពី លោក ប៉ូល ដែលបានគេចខ្លួនពីក្រុង ដាម៉ាស តាមកញ្ជើសំរូតចុះតាមកំពែងក្រុង ។ អ្នកប្រឹក្សាលើការបកប្រែ បានសួរថា "តើលោក ប៉ូល ចូលទៅក្នុងកញ្ជើនោះបានដោយរបៀបណា?" ពេលដែលខ្ញុំបានបកប្រែសំនួរនេះទៅជាភាសា អង់ហ្គោវ មាននារីម្នាក់ក្នុងចំណោមនារីពីរនាក់ ដែលពួកយើងត្រួតពិនិត្យបានឆ្លើយថា "ខ្ញុំមិនជឿថា លោក ប៉ូល អាចចូលក្នុងកញ្ជើបានដោយរបៀបណាឡើយ" ។ នារីម្នាក់ទៀតបានឆ្លើយ

ដែរថា "ប្រហែលជាព្រះវិញ្ញាណរបស់ព្រះជាម្ចាស់បង្គ្រមលោកប៉ូលឲ្យតូចទាល់តែអាចចូលក្នុងកញ្ជើនោះបាន" ។ ចម្លើយរបស់នារីទាំងពីរនោះគឺត្រឹមត្រូវទៅតាមប្រពៃណីរបស់ពួកគេ ឬក៏ពួកគេមិនដែលឃើញកញ្ជើណាដែលធំជាងធុងដាក់ចំណុះជាង១០០លីត្រនោះទេ ។ ពួកគេមិនដឹងថា នៅមជ្ឈឹមបូព៌ា គេនិយមធ្វើកញ្ជើធំៗ ដែលមនុស្សជំទង់អាចចូលទៅក្នុងនោះបានដោយឥតមានបញ្ហា ។ ហេតុដូច្នេះហើយ បានជាយើងសំរេចចិត្តធ្វើឲ្យពាក្យ "កញ្ជើ" នេះមានគុណភាពឡើងឆាប់យល់នៅក្នុងការបកប្រែទៅជាភាសាអង់ហ្គោវ គឺ "កញ្ជើដែលធំអស្ចារ្យ" ។ ដោយធ្វើការសំរួលយ៉ាងដូច្នេះ យើងបានប្រគល់ការបកប្រែប្រាស្រ័យទាក់ទងឲ្យមានអត្ថន័យ ដូចដែលលោកលូកា មានបំណងចង់ឲ្យអ្នកអានរបស់គាត់អាចយល់បាន ។

បន្ទាប់មក នៅក្នុងជំពូកដដែល គឺជារឿងរបស់ តេប៊ីថា (ដែលស្រាយថានាងក្តាន់) ដែលបានស្លាប់ ហើយលោកប៉ូលបានប្រោសឲ្យនាងមានជីវិតរស់ឡើងវិញ ។ នៅក្នុង ខ ៣៧ "នាងមានជំងឺ ហើយក៏ស្លាប់ទៅកាលគេបានផ្ងូតទឹករូបនាងហើយ នោះក៏យកទៅដាក់ក្នុងបន្ទប់ខាងលើ" ។ អ្នកប្រឹក្សាបានសួរថា "ហេតុអ្វីបានជាគេផ្ងូតទឹករូបនាង?" នារីអង់ហ្គោវបាននិយាយគ្នាទៅវិញទៅមក ហើយឆ្លើយថា "យើងមិនដឹងថាហេតុអ្វី បានជាគេផ្ងូតទឹករូបនាងទេ ។ យើងមិនដែលធ្វើយ៉ាងដូច្នេះ ចំពោះអ្នកណាម្នាក់ដែលស្លាប់នោះទេ ។ ជាងនេះទៅទៀត យើងមិនដែលដាក់សពផ្តេកនោះឡើយ គឺយើងលើកសពបញ្ឈរឡើងឲ្យអង្គុយ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ យើងគិតថា ពួកគេគ្រាន់តែធ្វើតាមទំនៀមទំលាប់របស់ពួកគេនៅពេលដែលមនុស្សណាម្នាក់ស្លាប់" ។ នៅក្នុងពន្លឺរបស់ចម្លើយនេះ យើងមានអារម្មណ៍ថា អត្ថបទប្រាស្រ័យទាក់ទងអត្ថន័យពេញលេញដូចដែលបានបកប្រែ ហើយដោយគ្មានការសម្របអ្វីទាំងអស់ ទោះបីជាប្រពៃណីនោះមានភាពចម្លែកដល់ជនជាតិ អង់ហ្គោវ ក៏ដោយ ។